

RETNINGSLINJER FOR PRAKSIS I BARNEHAGELÆRERUTDANNINGEN

Hel- og deltidsutdanning

Campus Drammen, Notodden, Porsgrunn og Vestfold

Fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsvitenskap

www.usn.no/praksisblu

Forord

Barnehagelærerutdanningen ved Universitet i Sørøst-Norge har undervisning på campus Drammen, Notodden, Porsgrunn og Vestfold.

Studieplanen med felles emneplaner og *Retningslinjer for praksis* er førende og forpliktende for alle og anvendes på hvert studiested. I tillegg er dokumentet *Profesjon, progresjon og praksis (PPP)* implementert i studie- og emneplaner for studentkull med oppstart f.o.m. høst 2024. Retningslinjer for praksis ivaretar tidligere Retningslinjer for praksis del 1 og del 2. Utdanningen er under kontinuerlig utvikling, med følgeforskning, hvilket innebærer at det kan komme fremtidige endringer.

Visedekan for barnehagelærerutdanningen er, sammen med programlederne på hver enkelt campus, ansvarlige for at de overordnede rammene overholdes. Campusteamet på hvert studiested, bestående av programleder, praksisrådgiver og studieveileder, har ansvar for å koordinere og følge opp utdanningen sammen med faglærere, studenter og partnerbarnehager.

Drammen 27.6.25

Programledelsen
v/Marianne Olsen Santana

Barnehagelærerutdanningen
Fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsvitenskap
Universitetet i Sørøst-Norge

INNHold

RETNINGSLINJER FOR PRAKSIS I BARNEHAGELÆRERUTDANNINGEN	I
1. RAMMER FOR PRAKSIS	4
1.1 Styrende dokumenter	4
1.2 Partnerbarnehager og utdanningsinstitusjon.....	4
1.3 Praksis i barnehagelærerutdanningen.....	4
1.4 Andre bestemmelser	5
1.5 Arbeidstid og fravær	6
1.6 Veiledning	7
1.6.1 Trepertssamtale.....	8
1.7 Vurdering i praksisperioden.....	8
1.8 Fare for ikke bestått praksis.....	8
1.9 Ved ikke bestått praksis og tilrettelegging av ny praksisperiode	9
1.10 Skikkethetsvurdering	9
1.11 Praksis i utlandet.....	9
1.12 Møtearenaer ved barnehagelærerutdanningen.....	10

1. RAMMER FOR PRAKSIS

1.1 Styrende dokumenter

Retningslinjer for praksis i barnehagelærerutdanningen ved Universitetet i Sørøst-Norge, bygger på Forskrift om rammeplan for barnehagelærerutdanning fastsatt av Kunnskapsdepartementet, med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler av april 2005 nr. 15 paragraf 3-2 annet ledd. **Retningslinjene for praksis** er universitetets konkretisering av føringene som ligger i *Forskrift om rammeplan for barnehagelærerutdanning, de nasjonale retningslinjene for barnehagelærerutdanning* og i universitetets *studie- og emneplaner*.

Ifølge Forskriften om rammeplan for barnehagelærerutdanningen skal utdanningsinstitusjonen tilby en integrert, profesjonsrettet og forskningsbasert utdanning med høy didaktisk, faglig, sosial og etisk kvalitet. Det slås fast at utdanningen skal være praksisnær, og at det skal legges til rette for et forpliktende samarbeid mellom utdanningsinstitusjon og praksisfeltet. For å understreke betydningen av samarbeidet, omtales praksisfeltets barnehager som partnerbarnehager.

1.2 Partnerbarnehager og utdanningsinstitusjon

Barnehagelærerutdanningen ved USN har seksårige samarbeidsavtaler med barnehager ved nærliggende campus i Buskerud, Vestfold og Telemark. Det er lærerutdanningsinstitusjonen som har hovedansvar for samordning av samarbeidet om praksis. Styrer/daglig leder har hovedansvar for praksisstudiet i den enkelte barnehage og er bindeleddet mellom barnehagen og utdanningsinstitusjonen.

Praksislærer må ha relevant utdanning og erfaring som barnehagelærer. Praksislæreren skal ha minimum 30 studiepoeng videreutdanning i veiledningspedagogikk. USN har ansvar for å utarbeide en plan for å sikre at alle praksislærere kan ta slik videreutdanning ([jf. Nasjonale retningslinjer for barnehagelærerutdanningen 4.5.3](#)). Praksislærer må ha minimum 80 % stilling i barnehagen, og det anbefales at en praksislærer har minst 2 års erfaring som pedagogisk leder/barnehagelærer. Vurdering utover dette er styrers ansvar. Med mindre annet er avtalt på forhånd vil det tildeles to studenter per praksislærer.

Praksis og læringsaktiviteter på campus er likeverdige læringsarenaer, og begge institusjonenes mandat og læreplaner danner utgangspunkt for praksisstudiet. Studentene skal sette seg inn i barnehagens helhetlige virksomhet, herunder årsplan og andre relevante skriv. Partnerbarnehagens årsplan skal informere om at barnehagen er en partnerbarnehage ved USN, og beskrive hva dette innebærer.

1.3 Praksis i barnehagelærerutdanningen

Praksisstudiet i barnehagen skal være veiledet, variert og vurdert og inngå som en integrert del av alle kunnskapsområdene og fordypningsemnene. All praksis er obligatorisk og omfatter minst 100 dager praksis, samt for- og etterarbeid. Nittifem dager skal gjennomføres i barnehage og 5 dager skal ha fokus på overgang og faglig sammenheng mellom barnehage og skole. Ved heltidsstudium

fordeles 100 dager med 75 dager på de to første studieårene og 25 dager på det tredje studieåret. Ved deltidsstudium fordeles 100 dager over fire år. Hver praksisperiode skal ha midtveisvurdering og sluttvurdering. Det kreves 100 % deltagelse i praksis for å få en praksisperiode bestått. Fravær, uansett årsak, må tas igjen (jf. [Nasjonale retningslinjer for barnehagelærerutdanningen, 4.5.1](#)).

Praksis er en sammensatt læringsarena, og studentene skal i størst mulig grad fungere som en del av personalet og vise sin kompetanse i arbeid med barn og pedagogisk ledelse (jf. [Nasjonale retningslinjer for barnehagelærerutdanningen 4.5.2](#)). Studentene skal delta i flest mulig hverdagslige gjøremål i løpet av praksisperioden.

Alle oppgaver studenten skal utføre bør løses med hensyn til og i samarbeid med personalet, samt tilpasses miljø og muligheter på det enkelte praksissted.

1.4 Andre bestemmelser

Taushetsplikt

Alle studenter som tar barnehagelærerutdanning ved USN signerer en taushetserklæring hvor studenten forplikter seg til å ivareta taushet om forhold studenten måtte få kjennskap til som student ved USN. Denne erklæringen inkluderer også all praksis i utdanningen. Styrer i partnerbarnehagen er ansvarlig for å gjøre studentene kjent med bestemmelser omkring taushetsplikt i sin barnehage.

Etter [Universitets – og høyskoleloven, 12-7](#) kan universitetet fatte vedtak om utestengelse av studenten ved grove brudd på taushetsplikten.

Politiattest og egenerklæring vedrørende tuberkulose

Når studentene semesterregistrerer seg i StudentWeb er politiattest og egenerklæring om tuberkulose en del av denne registreringen.

I henhold til [Universitets – og høyskoleloven, 12-2](#) skal alle studenter levere politiattest ved studiestart. Politiattesten skal ikke være eldre enn 3 måneder og sendes på Digipost til USN. Politiattesten er gyldig så lenge studiet varer. Studenter som ikke leverer politiattest, får ikke mulighet til å delta på fagdager i barnehagen og kan heller ikke starte sin praksisperiode. Mer informasjon om politiattest kan studenter finne her: [Krav om politiattest – Universitetet i Sørøst-Norge \(usn.no\)](#)

Studenter som i løpet av de siste tre årene har oppholdt seg sammenhengende mer enn tre måneder i land med høy forekomst av tuberkulose, og som skal arbeide med barn, syke eller pleietrengende, plikter å møte til tuberkuloseundersøkelse. Plikten er hjemlet i [tuberkuloseforskriftens § 3.1 og 3.2](#).

Føringer for tildeling av praksisplass

Det er praksisrådgiver som fordeler plasser i en av USN sine partnerbarnehager med bakgrunn i studentenes ønsker. På den nett- og samlingsbaserte utdanningen ved studiested Notodden får studenter tildelt praksisplass i nærheten av hjemsted.

Så langt det lar seg gjøre blir det tatt hensyn til småbarnsforeldre og reisetid. Studenter må forvente reisevei og utgifter i forbindelse med praksis. Det kan søkes om å få dekket merutgifter ved praksis hvis reisevei er over 50 km én vei. Godtgjøring for daglige reiser beregnes ut fra avstandene mellom bolig og praksissted, eller campus og praksissted, avhengig av hvilken avstand som er kortest. Med «bolig» menes hjemsted (folkeregistrert) eller semesterregistrert adresse.

Refusjon kan søkes om her: [Retningslinje for dekning av merutgifter i forbindelse med obligatorisk praksis for studenter - USN Intranett](#)

Dersom en student har andre behov for tilrettelegging må dette søkes om på min.usn med dokumentasjon, studenten må ta kontakt med praksisrådgiver ved det aktuelle campus.

Studentene skal ikke ha praksis i barnehager der de har, eller har hatt, nære relasjoner til ansatte, tidligere arbeidsforhold eller har egne barn. I særskilte tilfeller kan det gjøres individuelle tilpasninger. I tvilstilfeller har studenten et eget ansvar for å diskutere saken med praksisrådgiver.

I henhold til de nasjonale retningslinjene for barnehagelærerutdanningen (jf. [Nasjonale retningslinjer for barnehagelærerutdanningen 4.5.1](#)) kan studentene inngå avtale med partnerbarnehagene om korte opphold utenfor ordinære praksisopplæring. Studenten avtaler dette direkte med barnehagen.

1.5 Arbeidstid og fravær

Studentens bundne arbeidstid i barnehagen inkl. pause, er 6,5 timer per dag. Veiledning gjennomføres innenfor studentens bundne arbeidstid. Studenten bør gå vakter slik at de får erfaringer med hele barnehagens åpningstid.

Planleggingsdager, avdelings-, personal- og foreldremøter er en obligatorisk del av praksis, og skal ikke avspaseres. Styrer avgjør hvilke møter studentene skal delta på. I tillegg må studentene beregne tid til planlegging, for- og etterarbeid og ferdigstilling av skriftlige arbeider.

Hvis det oppstår situasjoner som gjør at studenten ikke kan møte til avtalt tid, må studenten selv melde fra til styrer eller praksislærer så fort som mulig. Ved fravær skal sykemelding eller annen gyldig dokumentasjon leveres styrer i partnerbarnehagen senest innen én uke.

Fravær tas igjen så snart som mulig etter praksisperioden, fortrinnsvis samlet. Har studenten høyt fravær i praksisperioden, vurderer praksislærer, praksisrådgiver og faglærer om hele praksisperioden skal tas på nytt eller om studenten kan ta igjen fraværet. Tidspunkt for avvikling av gjenstående praksis avtales med styrer og praksislærer. Fravær og avbrutt praksisperiode uten egenmelding, sykemelding eller annen gyldig dokumentasjon medfører som regel *ikke bestått praksis*. (jf. §5-3,

annen ledd i [Forskrift om studier og eksamen ved USN](#)). Vurderingsskjema underskrives når studenten har tatt igjen alt fravær.

Dersom en student blir skadet i praksis følger det av [arbeidsmiljøloven § 1-6 nr. 1 bokstav f](#) at studenter som hovedregel anses som arbeidstakere under gjennomføring av praksis. Det er som hovedregel praksisstedet som har arbeidsgiveransvaret for studentene i praksisperioden. Ansvarer omfatter arbeidsmiljølovens bestemmelser om helse, miljø og sikkerhet (HMS). Under praksis vil studentene være omfattet av yrkesskadeforsikringsloven. Følgende tre vilkår må være oppfylt: a) studenten må ha utført et arbeid, b) arbeidet må ha vært utført for en arbeidsgiver, c) det må være i arbeidstiden.

1.6 Veiledning

Praksislærer setter av minimum 1,5 time per uke per student til veiledning og tilbakemelding på oppgaver. Veiledningene kan gjennomføres både individuelt og i gruppe. Dersom veiledning gjennomføres i gruppe, setter praksislærer av minimum 2 timer per uke. Veiledningssamtalene skal i hovedsak være basert på et skriftlig veiledningsgrunnlag, som må leveres på forhånd. Veiledning gjennomføres innenfor studentenes bundne arbeidstid i barnehagen.

I praksisstudiet skal studentene bli veiledet i faglige og personlige forutsetninger for å kunne fungere som barnehagelærer. Veiledning skal støtte og utfordre studentenes refleksjon over sammenhengen mellom teori og praksis. Veiledningen skal ta utgangspunkt i studentenes forutsetninger, kunnskap og erfaringer, samt vurderingskriterier i hver praksisperiode.

- Det skal foreligge en skriftlig avtale om veiledning for hele praksisperioden.
- Studentene skal være forberedt og innta en aktiv rolle gjennom hele praksisopplæringen, inkludert veiledningssamtalene i praksisperiodene.
- Studentene leverer veiledningsgrunnlag (f.eks. praksisfortelling/saksliste) med tema for veiledning etter avtale med praksislærer.
- Studentene skal skrive referat fra veiledningsmøtene, og både praksislærer og student underskriver referatene.
- Praksislærer gir skriftlig tilbakemelding på arbeidsoppgaver studenten har levert inn til vurdering underveis.

1.6.1 Trepertssamtale

Trepertssamtalen er et møte som gjennomføres en gang i løpet av praksisperioden mellom student, praksislærer og faglærer. Det gjennomføres ikke trepartssamtale i fordypningssemesteret. Samtalen skal bidra til å skape refleksjon over sammenheng mellom teori og praksis. Dersom det skulle oppstå behov for individuelle samtaler mellom student, praksislærer og faglærer/praksisrådgiver utenom avtalte møter, må dette meldes umiddelbart

1.7 Vurdering i praksisperioden

Vurderingen tar utgangspunkt i kriteriene for den enkelte periode, og ses i sammenheng med kravene til progresjon. Vurderingen skal være veiledende og støttende for studentens læring og videre arbeid i praksis. Vurderingskriteriene gjennomgås av praksislærer og student i fellesskap så tidlig som mulig i hver praksisperiode. For hver praksisperiode skal det gis tilbakemelding midtveis, og en avsluttende skriftlig vurdering med utviklingsmål. Studenten skal ha en kopi av vurderingen (Jf. § 5-2, annet ledd [Forskrift om studier og eksamen ved USN](#)).

Praksislærer vurderer om praksis er bestått sammen med barnehagens leder/styrer. Om det er tvil om studenten skal bestå, skal studentens faglærer og praksisrådgiver involveres (se rutinen under punkt 1.8, Fare for ikke bestått praksis).

Det er studentens eget ansvar å levere sluttvurderingen innen gitt frist i Wiseflow.

Utviklingsmålene skal følge studenten til neste periode for å sikre progresjon, helhet og sammenheng i studieprogrammet. Studenten har ansvar for å levere forrige vurdering til praksislærer i starten av ny praksisperiode.

1.8 Fare for ikke bestått praksis

Praksisperioden kan vurderes til «ikke bestått» ved manglende oppfylling av vurderingskriteriene eller formelle krav ([jf §5-3 2 Forskrift om studier og eksamen ved USN](#)). Dersom det er fare for at studenten ikke består praksis, skal det fylles ut skjema for «Fare for ikke bestått» så tidlig som mulig i praksisperioden. Det må komme klart frem *hva* bekymringen gjelder, relatert til vurderingskriteriene eller formelle krav. Samtidig må praksisrådgiver ved campus kontaktes, og det avtales et møte mellom studenten, praksislærer og praksisrådgiver. Styrer skal også delta ved behov. Det skal utformes en skriftlig avtale for det videre arbeidet, slik at studenten har en reell mulighet til å forbedre seg og nå målet om bestått praksisperiode. Etter møtet sendes ferdig utfylt «Fare for ikke bestått» skjema til praksisrådgiver.

Videre slår forskriften ([jf §5-3 3 Forskrift om studier og eksamen ved USN](#)) fast at dersom studenten utvilsomt ikke presterer og dermed ikke oppnår læringsutbytte i perioden, kan studenten vurderes til «ikke bestått» uten forutgående varsel.

1.9 Ved ikke bestått praksis og tilrettelegging av ny praksisperiode

Ved ikke bestått praksis blir studenten innkalt til et møte med campusteamet om konsekvenser for videre studieforløp. Det føres referat fra samtalen.

Studenter som har fått praksisperioden vurdert til *Ikke bestått*, har rett til ett nytt forsøk ([jf. §5-6 Forskrift om studier og eksamen ved USN](#)). Studenter som blir vurdert til ikke bestått i en veiledet praksisperiode kan fullføre det påbegynte studieåret, men får deretter ett års opphold i ordinært studieløp. Ny praksisperiode gjennomføres neste gang ordinær praksis organiseres, normalt neste studieår. Hvis praksis blir vurdert til bestått ved andre gangs forsøk, kan studenten gjenoppta studiet. Hvis praksisperioden blir vurdert til ikke bestått ved andre gangs forsøk, må studiet avbrytes.

Det presiseres at studentens praksisvurdering, fra ikke bestått praksis, i dette tilfellet ikke skal videreføres til ny praksislærer med mindre studenten selv ønsker det. Denne bestemmelsen følger av vilkårene i [universitets- og høyskoleloven § 11-6, første ledd](#).

1.10 Skikkethetsvurdering

Vitnemål for fullført utdanning forutsetter at studenten er vurdert som skikket til å være barnehagelærer ([jf. Forskrift til universitets – og høyskoleloven, kap 7-1](#)).

«Formålet med skikkethetsvurdering er å avgjøre om en student utgjør en mulig fare for liv, fysisk og psykisk helse, rettigheter eller sikkerhet til de pasienter, brukere, barnehagebarn, elever, dyr, klienter, dyreeiere eller andre studenten vil komme i kontakt med under praksis eller under framtidig yrkesutøvelse» ([jf. Forskrift til universitets – og høyskoleloven, kap. 7-2](#)). Institusjonen har ansvar for å informere studentene ved studiestart om at de blir skikkethetsvurdert. Det forutsettes at faglærere, praksislærere og styrere gjør seg kjent med innholdet i forskriften.

Videre er det presisert i veileder til forskriften at: *“Institusjonen har ansvar for å sikre at kun personer som er skikket til yrket får vitnemål. Dette skal institusjonen gjøre ved å foreta en helhetsvurdering av studentens faglige og personlige forutsetninger for å kunne fungere i det yrket studenten utdanner seg til. Skikkethetsvurdering foretas gjennom hele utdanningen, uavhengig av resultatene på teoretiske eksamener og i praksisstudiene”.* ([Veileder til forskrift til UH loven, 2.5](#)). Det presiseres også at alle som er i kontakt med studenten kan levere tvilsmelding.

Nærmere informasjon om skikkethet finnes på: [Skikkethet - Universitetet i Sørøst-Norge \(usn.no\)](#)

1.11 Praksis i utlandet

Praksis i utlandet ligger i 4. semester heltid og 4./6. semester deltid. Denne perioden foregår over 4 uker.

1.12 Møtearenaer ved barnehagelærerutdanningen

Studiestartmøte

Mål: At praksislærere, styrere og faglærere skal kjenne til å kunne anvende regelverket og de retningslinjene som gjelder for deres rolle og ansvar i praksis.

Innhold: Informasjon om alle viktige formaliteter og rutiner knyttet til praksisopplæring og samarbeid mellom de to utdanningsarenaene.

Hvem: Praksislærere, styrere i partnerbarnehager, eiere av nye partnerbarnehager, nye faglærere på universitetet, kombinasjonsstillingen, praksisrådgiver og programleder.

Når: 1 gang per år, tidlig høst.

Ansvar: Praksisrådgiver har ansvar for innkalling, innhold og møteledelse i samarbeid med programleder.

Praksisforberedende møte

Mål: Sikre at partnerbarnehager, studenter og universitetet har en felles forståelse av praksisperiodens innhold og omfang.

Innhold: Gjennomgang og avklaring av studentenes oppgaver i praksisperioden, temaer og pensum for semesteret, samt forventningsavklaring overfor alle aktører knyttet til praksis.

Hvem: Praksislærere, studenter, faglærere, praksisadministrasjonen og programleder.

Når: I forkant av praksisperiodene.

Ansvar: Faglærere planlegger innholdet til møtet. Praksisrådgiver sender ut innkalling og program senest to uker før møtet. Praksislærere har ansvar for å sette seg inn i oppgaven og vurderingskriterier før møte.

Temadag for praksisfeltet

Mål: Inspirere og utfordre til å arbeide med kvalitet i praksisemnet.

Innhold: Drøfte og belyse relevante tema og problemstillinger vedrørende det å ha studenter fra universitetet.

Hvem: Praksislærere, styrere, faglærere, praksisrådgiver og programleder.

Når: 1. gang pr. år - kan foregå felles på alle campus og/eller lokalt

Ansvar: Praksisrådgiver og programleder planlegger innholdet til temadagen på bakgrunn av

behov og innspill fra praksisfeltet. Praksisrådgiver sender ut innkalling og program i god tid før temadagen.

Evalueringsmøte

Mål: Evaluere praksis for inneværende studieår, og legge til rette for utvikling av praksis for kommende studieår.

Innhold: Informasjon og drøfting rundt praksisstudiets innhold, oppgaver og form.

Hvem: Studenttillitsvalgte, faglærere, praksislærere, programleder og praksisrådgiver.

Når: 1. gang per år.

Ansvar: Praksisrådgiver og programleder samarbeider om innholdet.

Styremøte

Mål: Styrer/daglig leder og universitet har felles forståelse av ansvaret og kvaliteten i praksisemnet.

Innhold: Det organisatoriske og faglige ansvaret drøftes og diskuteres.

Hvem: Styre/daglig ledere i partnerbarnehagene, praksisrådgiver og programleder.

Når: 1. gang pr. år.

Ansvar: Programleder og praksisrådgiver planlegger innholdet til styremøtet. Styrene har ansvar for å spille inn saker og temaer, og bidra med innlegg. Praksisrådgiver etterspør dette i god tid før innkallingen sendes ut.